

Postiseaduse, konkurentsiseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadus

§ 1. Postiseaduse muutmine

Postiseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) seaduse tekstis asendatakse sõnad „taskukohane tasu“ sõnadega „põhjendatud tasu“ vastavas käändes;
- 2) seaduse tekstis asendatakse sõnad „täht- ja väärtisaadetis“ sõnaga „tähtsaadetis“ vastavas käändes;
- 3) paragrahvi 1 lõiget 5 täiendatakse pärast sõna „seadust“ sõnadega „ja selle alusel kehtestatud õigusakti“;
- 4) paragrahvi 1 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;
- 5) paragrahvi 2 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(3) Postisaadetis loetakse adresseerituks, kui see kannab lisaks postisaadetise saaja nimele:
 - 1) postiaadressi või
 - 2) postiaadressile viitavat märgistust või
 - 3) juurdepääsupunkti asukohta koos saajale postisaadetise saabumise kohta teate saatmiseks vajalike kontaktandmetega või
 - 4) on varustatud postiaadressile osutava saatedokumendiga.“;
- 6) paragrahvi 4 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Kirisaadetis on postiteenuse osutajale edastamiseks üleantud adresseeritud ja nõuetekohaselt pakitud ese või esemed ülemaailmse postikonventsiooni tähenduses.“;
- 7) paragrahvi 4 lõike 5 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;
- 8) paragrahvi 4 lõike 7 punktis 1 asendatakse sõnad "muu isikusamasuse tuvastamist võimaldava" sõnadega "saaja tuvastamist võimaldava muu“;
- 9) paragrahvi 4 lõike 7 punktis 3 asendatakse sõnad „postiteenuse osutaja eelnevalt määratud garantiisumma“ sõnadega „postiteenuse osutamise tüüptingimustes ettenähtud hüvitist“;
- 10) paragrahvi 4 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;
- 11) paragrahvi 4 lõiked 8¹ ja 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(8¹) Partiisaadetisena edastatakse kirisaadetis liht- ja tähtsaadetisena, mille saatja annab postiteenuse osutajale samaaegselt üle edastamiseks vähemalt 100 saajale.

(9) Kullerpostisaadetisena edastatakse kirisaadetis ja postipakk, mis vastab vähemalt neljale järgmisele tingimusele:

- 1) see edastatakse individuaalse kokkuleppe ja kasutaja erinõuete kohaselt;
- 2) see edastatakse kulleriga kiirel ja usaldusväärsel viisil;
- 3) see kogutakse saatja elu- või asukohast;
- 4) see väljastatakse saajale või tema esindajale allkirja vastu või saaja muul viisil tuvastamist võimaldava tunnuse alusel;
- 5) selle kohta saadetakse postisaadetise saatjale kättetoimetamise kinnitus kokkulepitud viisil;
- 6) selle puhul garanteeritakse kindlaksmääratud kuupäeval kohaletoimetamine;
- 7) selle saatjal on võimalik igal ajal saada teavet saadetise asukoha kohta selle teekonnal, sekkuda saadetise kättetoimetamisse ja vajaduse korral korraldada ümber selle edastamine.“;

12) paragrahvi 4 lõiget 11 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) adresseerimata saadetiste edastamine.“;

13) paragrahvi 5 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Universaalse postiteenuse moodustavad järgmised postiteenused:

- 1) ülemaailmses postikonventsioonis ja selle eeskirjades kirjeldatud kirisaadetise riigisisene ja rahvusvaheline edastamine liht- ja tähtsaadetisena;
- 2) kuni 20 kg kaaluva rahvusvahelise postipaki edastamine tähtsaadetisena.“;

14) paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Universaalse postiteenuse hulka kuuluvad järgmised lisateenused:

- 1) kirisaadetise ja postipaki kindlustamine;
- 2) kirisaadetise ja postipaki jälgimine.“;

15) paragrahv 6¹ tunnistatakse kehtetuks;

16) paragrahvi 7 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Juurdepääsupunkt asukoht ei pea olema püsiv.“;

17) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 4¹–4³ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Liikuv juurdepääsupunkt on kindla graafiku alusel liikuv postiteenuse osutamise vahend.

(4²) Automatiseeritud juurdepääsupunkt on postiteenuse osutamist võimaldav püsiva asukohaga automatiseeritud vahend.

(4³) Tellitav juurdepääsupunkt on vahend, millega osutatakse postiteenust postiteenuse kasutaja elu- või asukohas.“;

18) paragrahvi 8 lõiked 3, 5 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;

19) paragrahvi 8 lõiget 8 täiendatakse pärast tekstiosa „Käesolevas paragrahvis“ tekstiosaga „ja selle alusel kehtestatud õigusaktis“;

20) paragrahvi 8 täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses:

„(9) Postkastile ja selle paigutamisele esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

21) paragrahvi 9 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Postmargile trükitakse sõna „Eesti“ ja margi nimiväärtus, mis on väljendatud araabia numbri, tähe, sõna, tähise või muu iseloomustava tunnuse abil ning mis vastab Eesti Vabariigis käibel olevale rahaühikule.“;

22) paragrahvi 10 lõike 1 punktid 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

23) paragrahvi 10 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

24) paragrahvi 10 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„Universaalse postiteenuse tegevusloa taotluse läbivaatamise ja tegevusloa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.“;

25) paragrahvi 11 lõike 2 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

26) paragrahvi 11 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) universaalse postiteenuse osutamise tüüptingimused (edaspidi *tüüptingimused*).“;

27) paragrahvi 12 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

28) paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

- 1) tegevuse alustamise kuupäev;
- 2) juurdepääsupunktide arv;
- 3) muud tingimused, mis tulenevad käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud õigustest või kohustustest.“;

29) paragrahvi 14 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

30) paragrahvi 21 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Majandustegevusteade esitatakse järgmiste teenuste osutamise korral:

- 1) kirisaadetise edastamine liht- ja tähtsaadetisena;
- 2) kullerpost;
- 3) käesoleva seaduse §-s 21¹ sätestatud eksterritoriaalse postivahetuskeskusena tegutsemine;
- 4) muu postiteenus;
- 5) otsepost;
- 6) perioodilise väljaande edastamine;
- 7) postipaki edastamine liht- ja tähtsaadetisena.“;

31) paragrahvi 21 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Eksterritoriaalse postivahetuskeskusena tegutsemise majandustegevusteates esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule järgmised andmed:

- 1) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse prognoositavad postiteenuse kaubamahud ning lähte- ja sihtriigid;
- 2) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse tegutsemiskohad Eestis;

- 3) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse saatetiste vedajad;
- 4) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse saatetiste tollivormistuse eest vastutavate isikute andmed.“;

32) seadust täiendatakse §-ga 21¹ järgmises sõnastuses:

„§ 21¹. Eksterritoriaalne postivahetuskeskus ja selle asutamisele esitatavad nõuded

(1) Eksterritoriaalne postivahetuskeskus on ülemaailmse postikonventsiooni kohaselt teise riigi universaalse postiteenuse osutaja poolt väljaspool asukohariiki ärilisel eesmärgil asutatud ja juhitud või määratud ettevõtja vastutusel olev asutus või rajatis, mille eesmärgiks on postiteenusega seotud äritegevus väljaspool asukohariigi territooriumi.

(2) Teise riigi universaalse postiteenuse osutajal on lubatud Eestis eksterritoriaalse postivahetuskeskust asutada, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse omaniku asukohariik võimaldab eksterritoriaalse postivahetuskeskuse asutamist ja tegutsemist oma riigi territooriumil;
- 2) Eestis saatetiste kättetoimetamiseks on sõlmitud Eesti universaalse postiteenuse osutajaga koostööleping, milles nähakse ette vähemalt postisaadetiste edastamise ja tagastamise kulude katmine.“;

33) paragrahvi 24 pealkirjas ja tekstis asendatakse sõnad „teise postiteenuse osutaja“ sõnadega „tegevusloaga postiteenuse osutaja“ vastavas käändes;

34) paragrahv 26 tunnistatakse kehtetuks;

35) paragrahvi 27 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 27. Universaalse postiteenuse osutaja tüüptingimused“;

36) paragrahvi 27 lõike 2 punktis 4 asendatakse tekstiosa „käesoleva seaduse § 37 alusel kehtestatud erandid“ tekstiosaga „käesoleva seaduse § 37 lõike 1¹ alusel kehtestatud erandid“;

37) paragrahvi 28 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „käesoleva seaduse § 37 lõike 7 alusel“ tekstiosaga „käesoleva seaduse § 37 lõike 1¹ alusel kehtestatud“;

38) paragrahvi 29 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „postkontoris, väljastatud isiklikult“ sõnaga „juurdepääsupunkti“;

39) paragrahvi 30 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Postisaadetise kättetoimetamise võimatus käesoleva seaduse tähenduses on olukord, kus:

- 1) postisaadetist ei ole võimalik saajale edastada tema postiaadressi puudumise, selle ebatäpsuse, loetamatus või muu sellesarnase põhjuse tõttu;
- 2) postisaadetise saaja ei tule postiteenuse osutaja määratud aja jooksul postisaadetisele juurdepääsupunkti järele või keeldub postisaadetist vastu võtmast;
- 3) postisaadetise eest ei ole tasutud või on tasutud postiteenuse osutaja kehtestatud tasumäärast vähem ja saaja keeldub puuduvat osa tasumast;
- 4) postisaadetist ei ole võimalik saajale edastada postkasti puudumise, postkastile ligipääsu puudumise või käesoleva seaduse § 8 lõike 9 alusel postkasti kohta kehtestatud nõuete järgimata jätmise tõttu.“;

40) paragrahvi 31 lõiget 4 täiendatakse pärast sõna „müümise“ tekstiosaga „, annetamise“;

41) paragrahvi 31 lõike 5 teist lauset täiendatakse pärast sõna „müüakse“ sõnadega „või annetatakse“;

42) paragrahvi 36 lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Universaalse postiteenuse osutajal on oma postivõrgu vahendusel üle Eesti:

1) kohustus maksta välja pensionid ja toetused;

2) õigus osutada rahasiirde teenust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teenuste osutamisele kohaldatakse võlaõigusseaduses maksekäsundi kohta sätestatud ja lõike 1 punktis 1 nimetatud teenuse osutamisele kohaldatakse lisaks teistes asjakohastes õigusaktides sätestatud.“;

43) paragrahvi 36¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Universaalse postiteenuse osutajal on kohustus oma postivõrgu vahendusel edastada üle Eesti perioodilisi väljaandeid ning menetlusedokumente.“;

44) paragrahvi 36¹ lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

45) paragrahvi 36¹ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Perioodiliste väljaannete ja menetlusedokumentide edastamise täpsemad tingimused ning korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

46) paragrahvi 37 lõikest 1 eemaldatakse tekstiosa „kõigil tööpäevadel ning“;

47) paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Universaalse postiteenuse kvaliteedinõuded, neist lubatud erandid ja nende kontrollimise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

48) paragrahvi 37 lõiked 3–8 tunnistatakse kehtetuks;

49) seadust täiendatakse §-dega 39¹–39³ järgmises sõnastuses:

„§ 39¹. Universaalse postiteenuse osutamise eest võetav põhjendatud tasu

(1) Universaalse postiteenuse osutaja edastab valdkonna eest vastutavale ministrile kehtestamiseks Konkurentsiametiga kooskõlastatud käesoleva seaduse § 5 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud universaalse postiteenuste osutamise eest võetava põhjendatud tasu (edaspidi *põhjendatud tasu*), lähtudes käesolevast seadusest ja selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

(2) Põhjendatud tasu tuleb kehtestada nii, et oleks järjepidevalt tagatud:

1) investeeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;

2) kapitalikulu ehk põhjendatud tulukuse;

3) kvaliteedinõuete täitmise kulud;

4) vajalikud muutuv- ja tegevuskulud.

(3) Universaalse postiteenuse osutaja avalikustab põhjendatud tasu suuruse oma veebilehel ja postkontorites vähemalt 30 kalendripäeva enne tasu jõustumist.

§ 39². Põhjendatud tasu arvestamise alused

(1) Põhjendatud tasu peab põhinema universaalse postiteenuse osutamise kuludel, olema läbipaistev, mittediskrimineeriv ja sama kogu riigi territooriumil ning tagama universaalse postiteenuse kättesaadavuse kõigile kasutajatele.

(2) Põhjendatud tasu sisse arvatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kulutõhususest ja võimaldama universaalse postiteenuse osutajal täita õigusaktidega sätestatud kohustusi.

(3) Põhjendatud tegevuskulusid hinnatakse järgmiste meetodite abil:

- 1) kulude muutuste jälgimine ajas ja nende võrdlemine alampalga muutusega;
- 2) kulukomponentide põhjendatuse analüüs, sealhulgas eksperdihinnangud.

(4) Põhjendatud tasu sisse ei arvata järgmisi kulusid:

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) erisoodustuse kulu;
- 3) finantskulu;
- 4) sponsorlus, kingitus ja annetuskulu;
- 5) tulumaksukulu;
- 6) universaalse postiteenuse osutamisega mitteseotud kulu;
- 7) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahvid ja viivised ning muud rahalised kohustused, mis on tingitud ettevõtja kohustuse täitmata jätmisest.

(5) Konkurentsiamet töötab välja ja avalikustab oma veebilehel põhjendatud tasu arvestamiseks ning kulude ja põhjendatud tulukuse hindamiseks ühtse kaalutud keskmisel kapitalikulul põhineva metoodika ning lähtub sellest universaalse postiteenuse põhjendatud tasu kooskõlastamisel. Konkurentsiameti kasutatav metoodika peab arvestama käesolevas paragrahvis ja §-s 39¹ sätestatud.

(6) Kui Konkurentsiamet tuvastab, et universaalse postiteenuse osutaja võetav põhjendatud tasu ei vasta põhjendatud tasu kohta kehtestatud nõuetele, on Konkurentsiametil õigus teha ettekirjutus ja määrata tähtaeg kehtestatud tasu käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks.

(7) Universaalse postiteenuse osutajal on õigus esitada lõikes 6 nimetatud ettekirjutuse peale kaebus halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras tingimusel, et universaalse postiteenuse osutaja on eelnevalt esitanud vaide Konkurentsiametile ning Konkurentsiamet on vaide tagastanud, osaliselt rahuldanud, rahuldamata või tähtaegselt lahendamata jätnud.

§ 39³. Põhjendatud tasu kooskõlastamine ja kinnitamine

(1) Universaalse postiteenuse osutaja esitab põhjendatud tasu ja selle suuruse muutmise taotluse kooskõlastamiseks Konkurentsiametile koos põhjendatud tasu suuruse põhjenduste ja arvutustega.

(2) Konkurentsiamet kooskõlastab põhjendatud tasu või jätab selle põhjendatult kooskõlastamata 30 kalendripäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada kooskõlastamise tähtaega 60 kalendripäevani. Tähtaja pikendamisel teeb Konkurentsiamet viivitusest teatavaks kooskõlastamise tõenäolise aja ning näitama ettenähtud tähtajast mittekinnipidamise põhjuse.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtaja kulgemine peatatakse kuni Konkurentsiametile taotluse kohta otsuse tegemiseks vajaliku teabe esitamiseni.

(4) Valdkonna eest vastutav minister otsustab käesoleva paragrahvi lõike 2 kohase põhjendatud tasu kehtestamise ja selle suuruse määрусega 30 kalendripäeva jooksul § 39¹ lõike 1 kohase taotluse vastuvõtmisest arvates.

(5) Lõike 4 kohaselt põhjendatud tasu kehtestamata jätmise korral kehtestab valdkonna eest vastutav minister põhjendatud tasu, mis lähtub töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud töötasu alammäära tõusust.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud juhul teavitab universaalse postiteenuse osutaja põhjendatud tasu muutmisest Konkurentsiametit 30 kalendripäeva enne põhjendatud tasu tõusu.

50) paragrahvi 40 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

51) paragrahv 41 tunnistatakse kehtetuks;

52) seaduse 4. peatüki 2. jagu tunnistatakse kehtetuks;

53) paragrahvi 42 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) valdkonna eest vastutava ministri määрусega kehtestatud universaalse postiteenuse kvaliteedinõuded, neist lubatud erandid ja nende kontrollimise korra.“;

54) paragrahvi 43 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

55) paragrahvis 44 asendatakse arv „640“ arvuga „9600“;

56) paragrahvi 47 lõike 2 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

57) seadust täiendatakse §-dega 53¹–53² järgmises sõnastuses:

„§ 53¹. Universaalse postiteenuse põhjendatud tasule üleminek

(1) Käesoleva seaduse § 39² lõikes 6 nimetatud metoodika töötab välja ja avalikustab Konkurentsiamet oma veebilehel hiljemalt 2026. aasta 31. jaanuariks.

(2) Käesoleva seaduse § 39³ lõikes 1 nimetatud taotlus põhjendatud tasu kooskõlastamiseks esitatakse Konkurentsiametile esimest korda hiljemalt 2026. aasta 28. veebruaril.

(3) Konkurentsiamet ei kooskõlasta aastatel 2026–2027 sellist põhjendatud tasu, mis on suurem kui pool eelmisel aastal kehtinud universaalse postiteenuse tasust.

(4) Kuni § 39³ lõikes 2 nimetatud Konkurentsiameti kooskõlastatud põhjendatud tasu kehtestamiseni kehtib § 6¹ lõike 2 alusel kehtestatud universaalne postiteenuse taskukohane tasu.

§ 53². Universaalse postiteenuse makse tasumise kohustuse lõpetamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 41¹ nimetatud taotlus universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks esitatakse viimast korda hiljemalt 2027. aasta 30. juuniks. Nimetatud taotlusse võidakse koondada rohkem kui ühe kalendriaasta universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult

koormavad kulud, kuid mitte pärast §-s 39¹ nimetatud põhjendatud tasu jõustumist kantud kulusid.

(2) Käesoleva seaduse §-s 41⁴ nimetatud universaalse postiteenuse makse tasutakse viimast korda hiljemalt 2026. aasta 25. oktoobriks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotlust menetletakse taotluse esitamise ajal kehtinud õigusnormide alusel ja korras.

(4) Tasutud universaalse postiteenuse maksed, mida ei kasutata universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks, tagastatakse postiteenuse osutajale, kes tasus universaalse postiteenuse makseid makse tasumise kohustuse lõppemisele eelnenud kalendriaastal, nimetatud kalendriaasta jooksul tehtud sissemaksete osakaalu alusel.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotluse või juba menetluses oleva taotluse rahuldamiseks ei piisa § 41⁴ nimetatud universaalse postiteenuse maksetest, kaetakse puudujääk riigieelarvest.“;

58) paragrahvi 53 lõige 9 tunnistatakse kehtetuks;

§ 2. Konkurentsiseaduse muutmine

Konkurentsiseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 53¹ lõiget 5 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:
„6) universaalse postiteenuse osutaja.“;

2) paragrahvi 53¹ lõike 8 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 53² lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa “ja lõike 8 punktis 1”;

4) paragrahvi 53³ lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 3. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 261⁵ tunnistatakse kehtetuks.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 15 ja 22–29, 58 ning §-d 2 ja 3 jõustuvad 2026. aasta 1. oktoobril.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 50, 52, 54 ja 56 jõustuvad 2027. aasta 1. juulil.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, „.....“ „.....“ 2025. a

Algatab Vabariigi Valitsus „.....“ „.....“ 2025. a

(allkirjastatud digitaalselt)